

**UCHWAŁA NR XXV/241/2012
RADY GMINY STEGNA**

z dnia 5 listopada 2012 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Tujsk

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) **Rada Gminy Stegna uchwala co następuje:**

§ 1.

1. Zatwierdza się " Plan Odnowy Miejscowości Tujsk"
2. Wymieniony w ust. 1 plan stanowi załącznik do niniejszej uchwały jako jej integralna część.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gmina Stegna

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TUJSK

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy Stegna przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Tujsk. Dokument będzie również wskazywał dla decydentów inne źródła finansowania ważnych przedsięwzięć dla mieszkańców Tujska.

Celem działania „*Odnowa i rozwój wsi*” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Obszar realizacji *Planu Odnowy Miejscowości Tujsk* obejmuje miejscowość Tujsk. W poniższym opracowaniu, zgodnie z „*Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 -2013*” (Dz. U. Nr 38 poz. 202) zawarto charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą odnowie miejscowości, analizę SWOT, czyli mocne i słabe strony miejscowości oraz opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć mających na celu aktywizację społeczności lokalnej.

Plan Odnowy Miejscowości Tujsk to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2012-2019. Podstawą opracowania niniejszego dokumentu jest *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Stegna na lata 2007 - 2020* przyjęta uchwałą Rady Gminy nr XIV/131/08 z dnia 17 marca 2008 r. oraz *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stegna* przyjęte uchwałą Rady Gminy nr XXIII/162/2004 z dnia 27 października 2004 r..

Niniejszy *Plan* jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od wdrażania i dostępu do funduszy UE.

Uwarunkowania *Planu Odnowy Miejscowości* polegają na tym, że ma on zdecentralizowany, lokalny charakter, dotyczy terenu jednej miejscowości i przygotowywany jest z inicjatywy mieszkańców miejscowości przy współudziale przedstawicieli gminy.

Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej pro-gospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Celem *Planu* jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany, popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania. Sytuacja ta prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Posiadanie Planu Odnowy umożliwia:

1. efektywne gospodarowanie zasobami takimi, jak środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe
2. stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej
3. zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości
4. ocenę mocnych i słabych stron miejscowości a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości.

Podstawą tworzenia *Planu Odnowy* jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie społeczności do działań, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać wzmożenie inicjatywy i kumulowanie się ich skutków.

Niniejszy *Plan* wypracowano na podstawie wytycznych środowiska lokalnego i konsultacji społecznych mieszkańców wsi Tujsk.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI TUJSK

Do 1945 roku Tiegenort (Endersch, Schrötter) Tiger werde (Gotha)

Tujsk, wieś założona przez wielkiego mistrza Henryka Dusemera. W 1629 roku w wyniku wtórnej kolonizacji, zasiedlona na prawie „holenderskim”, przekształcając część wsi w ulicówkę wodną, jedną z typów rozplanowania przestrzennego najczęściej występujące na Żuławach. W 1820r. Tujsk liczył 315 mieszkańców. W 1885r. powierzchnia wsi wynosiła 231, włók i liczyła 43 domy mieszkalne z 349 mieszkańcami. W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa elbląskiego. Układ przestrzenny wsi częściowo ulicówka przywałowa przekształcona w ulicówkę wodną przy lokalnym dopływie przy wale Starej Tugi (posiada dwie linie zabudowy „ulicówkę” i „nadwodną”). Zdecydowanie przeważają domy drewniane, zlokalizowane przy tzw. „ulicówce”. Budynki są zróżnicowane architektonicznie. Nazwiska osadników „olęderskich” świadczą o ich wcześniejszym osadnictwie w miejscowości Tujsk.

Zabytki Tujska

Na szczególną uwagę zasługuje budynek nr. 70 jest jednym z największych i najstarszych tego rodzaju. W budynku tym przed wojną znajdowała się karczma. Powiązany z nim jest obiekt dawnej Sali widowiskowo-teatralnej, który niestety został zlikwidowany.

Układ hydrograficzny jest połączony z bardzo intensywną żegluga w rejonie Tujska. Na wysokości domu nr 12 od kanału portowego poprzez przepust w wale, z zastawką, odgałęzia się kanał portowy biegnący równolegle i na zapleczu głównej ulicówki. Dawniej był wypełniony całkowicie wodą, bardzo szeroki podchodził prawie pod domy jego wschodniej zabudowy, od której oddzielał go tylko wąski pasek drogi gruntowej. Tętnił życiem wodniackim i stanowił jedno z ogniw żuławskiej żeglugi, a później także rekreacji, hodowli ryb i jako składnik upiększający Tujsk. Jeszcze po II wojnie światowej, wypełniony był całkowicie wodą. Kanał portowy, układ hydrograficzny, hydrotechniczny i żeglugowy, był bardzo ważnym elementem Tujska w sensie gospodarczym, komunikacyjnym, żeglugowym estetyczno-krajobrazowym.

Miejscowość Tujsk odnotowano także w dziejach wojny 13 letniej cyt. „ Pod miejscowością zebrała się flota związkowa: ok. 30 okrętów gdańskich i elbląskich. Pod dowództwem gdańskiego rajcy Macieja Kolmenera i kaprów (kapitanów, którzy zaciągnęli się na płatną służbę pod banderami Gdańska i Elbląga)-Jakuba Vochsa i Wincentego Stolle-znajdowało się ok. 1200 żołnierzy i 220 marynarzy. Przewaga liczebna była po stronie krzyżackiej, ale załogi gdańskie i elbląskie były bardziej doświadczone w walkach na morzu-sprzyjał im także korzystny kierunek wiatru”.

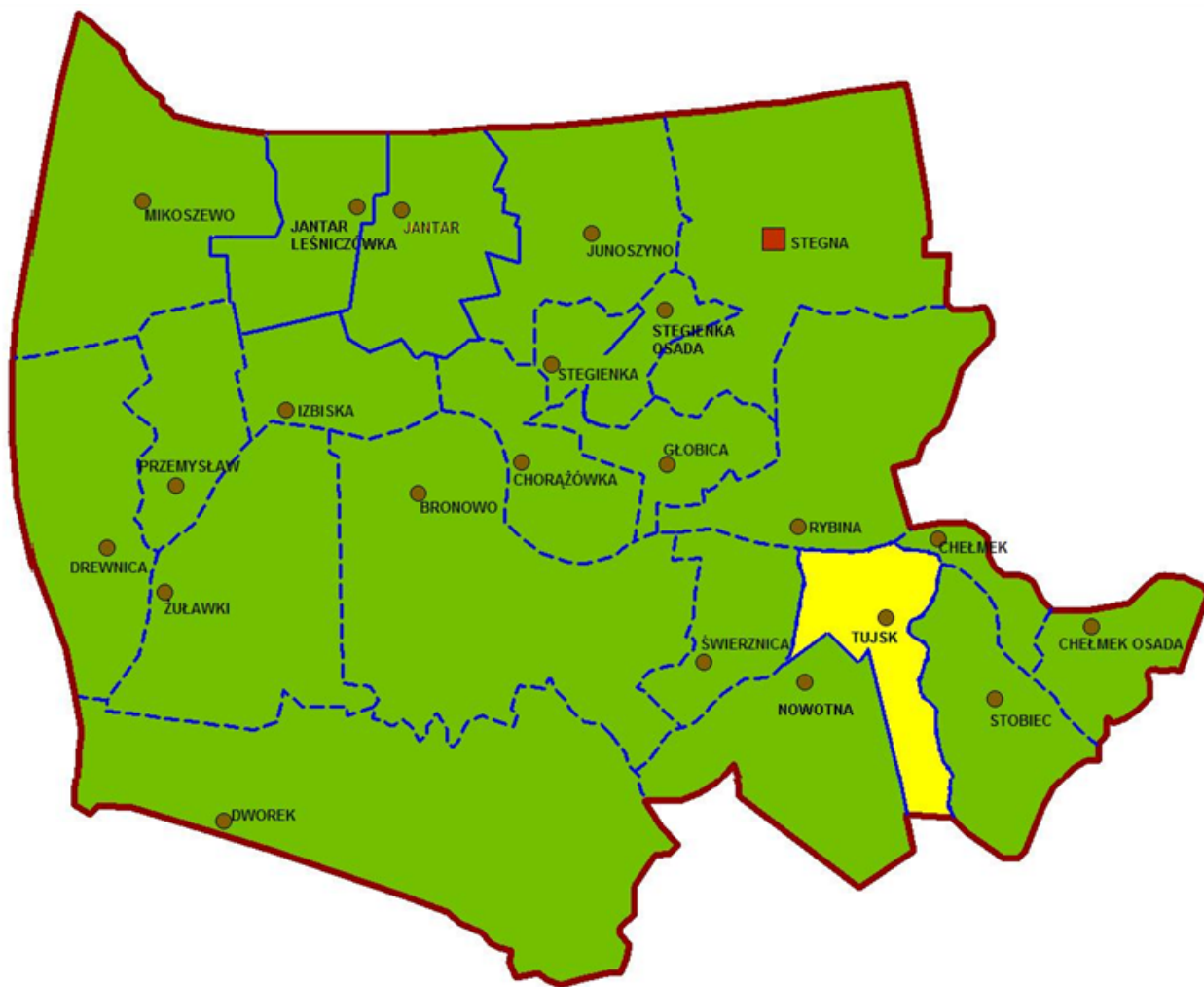
Fot.1. Most w Tujsku „z lotu ptaka”

Źródło: UG Stegna

Sołectwo Tujsk jest jednym z 22 sołectw gminy Stegna, w skład którego wchodzi miejscowość Tujsk. Gmina Stegna zaś położona jest w północno-wschodniej części województwa pomorskiego w Powiecie Nowodworskim. Obejmuje ona swym zasięgiem obszar o powierzchni 17 tys. ha. Gmina w części północnej położona jest na Mierzei Wiślanej w pozostałej części na Żuławach Wiślanych. Należy do największych gmin wiejskich w Polsce. Zamieszkuje tutaj blisko 10 tys. mieszkańców. Charakter gminy jest zróżnicowany – począwszy od turystycznego, poprzez pracę w różnych instytucjach, zakładach, znajdujących się na terenie gminy czy poza nią, a skończywszy na prowadzeniu indywidualnych gospodarstw rolnych czy też działalności gospodarczej.

Sołectwo Tujsk (rys.1) położone jest w południowo wschodniej części gminy Stegna, które zajmuje powierzchnię 1247,04 ha.

Na koniec 2011r. Tujsk zamieszkiwało 347 osób. W strukturze demograficznej wsi jest przewaga kobiet (180 osób) nad mężczyznami (167 osób). W 2011r. we wsi urodziły się 4 osoby, zmarły 2.

Rys. 1. Położenie sołectwa Tujsk na tle gminy Stegna

Tujsk – wieś w Polsce położona w województwie pomorskim, w powiecie nowodworskim, w gminie Stegna na obszarze Żuław Wiślanych. Tujsk leży przy drodze wojewódzkiej nr 502 oraz na szlaku kolei wąskotorowej do Stegny i Nowego Dworu Gdańskiego (Żuławska Kolej Dojazdowa). Dzięki swojemu położeniu Tujsk ma bezpośrednie połączenia z takimi miejscowościami jak: Elbląg, Nowy Dwór Gdański czy Krynica Morska (komunikacja autobusowa).

Tujsk jak i jego otoczenie, posiada cenne walory krajobrazowe, kulturowe i przyrodnicze. Skala jak i charakter miejscowości są warte zachowania i kultywowania.

3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI SOŁECTWA TUJSK

Informacje na temat podstawowych zasobów charakteryzujących miejscowość Tujsk zostały sporządzone na podstawie dostępnych materiałów oraz opinii mieszkańców Tujska, rady sołectwa, informacji uzyskanych od sołtysa wsi. Mieszkańcy wypowiedzieli się na temat swojej miejscowości. Zamieszczona w tym rozdziale tabela (tab.6.) określa obecny stan wsi i obrazuje w pewien sposób moment rozwoju, w jakim obecnie się ona znajduje.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i otaczającego ją obszaru. Mogą one być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w realizacji publicznych lub prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

W analizie zasobów brano pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- zasoby przyrodnicze,
- dziedzictwo kulturowe,
- obiekty i tereny,

infrastruktura społeczna,
infrastruktura techniczna,
gospodarka i rolnictwo,
kapitał społeczny i ludzki.

3.1. Zasoby przyrodnicze

Krajobraz przyrodniczy

Krajobraz przyrodniczy Tujska związany jest z jego usytuowaniem na Żuławach. Niewątpliwy urok krajobrazowi nadaje różnorodna, wartościowa, drewniana zabudowa oraz zabytkowy układ hydrograficzny. We wsi zaznacza się krajobraz związany z Żuławami Wiślanymi, który stanowią łąki i pola uprawne poprzecinane gęstą siecią kanałów i rowów melioracyjnych, liczne groble i wały przeciwpowodziowe, nie działające urządzenia hydrotechniczne.

Liczne drogi i dróżki polne obsadzone są rzędami drzew, wśród których przeważają wierzby. Przy kanale brzoze, topole i olcha. Ciekawostką stanowi półwysep umiejscowiony, przy posesji nr. 12, (stanowi własność prywatną), który nadaje miejscowości uroku.

W kierunku ujścia Tugi znajduje się wyspa na środku rzeki około 200m-skupisko bobrów.

3.2. Dziedzictwo kulturowe

Tujsk

Wieś lokowana w 1349 roku. Zachowały się liczne stare drewniane domy oraz historyczne linie zabudowy, w tym tzw. ulicówka wodna. Niezwykły i niepowtarzalny jest lokalny układ hydrograficzny związany integralnie z dawną żegluga w tym rejonie. Ciekawym obiektem stanowi most w Tujsku z 1934 roku unoszony za pomocą ciężaru przeciwwag połączonych ciągnem z ruchomym segmentem, który zalicza się do najciekawszych mostów zwodzonych w kraju cyt.: „Ciekawe są konstrukcje mostu kolejowego w Szczecinku Podjuchach z jednym podnoszonym przęsłem, mostów zwodzonych na Żuławach w Rybinie, Tujsku w Nowym Dworze Gdańskim. Nadal funkcjonuje, ale nie jest otwierany”.

Krajobraz kulturowy zachowany dobrze, część wsch. z powracającą współczesną zabudową ; zabudowa wsi zwarta, tworzą ją głównie drewniane domy z 2 poł. XIX w. oraz ceglane z pocz. XX w., zachowane 4 zagrody w typie holenderskim znacznie przebudowane, czynny dawny cmentarz w pld. krańcu wsi, z niemal całkowicie usuniętą obsadą starodrzewu i historycznych nagrobków, dawny kościół ewangelicki rozebrany po 1945 r. obecny kościół parafialny p.w. Św. Stanisława, Biskupa i Męczennika współczesny wzniesiony w latach 90 – tych XX w. W centrum wsi dawny kościół baptystów używany po 1945 jako kościół katolicki, zachowany nadal czytelny układ rowów melioracyjnych i polderów, szczytkowa historyczna zieleń przydrożna a także przydomowa.

W miejscowości najciekawszymi obiektami historycznymi są:

1. nr 10 zagroda holenderska w typie wzdłużnym, budynek mieszkalny z 3 ćw. XIX w., przebudowany;
2. BN. dom z zagrody holenderskiej z ok. poł. . XIX w., drewniany
3. nr 23 – dom drewniany z 3 ćw. XIX w.
4. nr 28 – dom drewniany Zok. poł. . XIX w.
5. nr 70 dom z zagrody holenderskiej wybudowany w k. XVIII w. lub na pocz. XIX w.,
6. nr 79 – dom drewniany z przeszklonym podcieniem, wzniesiony w k. XIX w.,
drewniany, z drewnianą wystawką z przeszklonym podcieniem,
7. Nr 38 zagroda holenderska w typie wzdłużnym; budynek mieszkalny z 3 ćw. XIX w.,
8. nr 50 – dom z zagrody holenderskiej, drewniany wybudowany ok. poł. . XIX w.,
9. nn – dom murowany z drewnianym gankiem z 1 ćw. XX w., jest prawdopodobnie 31
10. dom murowany z dekoracyjnym detalem z pocz. XX w. dawny kościół baptystów

Fot.2. Dawny kościół baptystów

Źródło: UG Stegna

TUJSK Tabela 1. Stan zachowania historycznych obiektów architektury i budownictwa

Obiekt		Przybliżona ilość obiektów w stanie złym	Przybliżona ilość w stanie dostatecznym i dobrym	Przybliżona ilość obiektów przekształconych lecz rozpoznawalnych	Ogółem
Budynki mieszkalne	drewniane/ryglowe	3	19	11	32
	murowane		11	1	13
	podcieniowe		2	1	3
Budynki gospodarcze	murowane imur/drew.	1	7	1	9
	stodoły /szopy		3		3
	spichlerze mur.				1
	spichlerze drew.		1		1
	inne				
Zagrody holenderskie		2	7	3	12
Bramy			2		
Budownictwo	wiatraki i młyny	1			1
Budownictwo przemysłowe rozpoznane obiekty	mleczarnie			1	1
	przepompownia/śluzynie	śluzaruina przystaństrazy wodnej		1	1 1 1
	kolej	tory	zwrotnice	przystanek	76

Ogółem rozpoznanych historycznych obiektów architektonicznych 76

3.3. Obiekty i tereny

W strukturze użytkowania gruntów wsi (tab.1.) zdecydowanie dominują użytki rolne (grunty orne, łąki i pastwiska), które stanowią 92,06%. Ponad 5,03% gruntów we wsi zajmują grunty pod wodami, zaś 0,60% przypada na nieużytki. Pozostałe grunty stanowią drogi, grunty zabudowane, tereny niezabudowane, tereny kolejowe, oraz grunty zadrzewione i zakrzewione.

Tab.2. Struktura użytkowania gruntów w sołectwie Tujsk

Rodzaj użytku	Powierzchnia w ha	% powierzchni całkowitej
użytki rolne	515,02	92,06
grunty zadrzewione i zakrzewione	2,78	0,50
grunty pod wodami (wody płynące, rowy)	28,17	5,03
drogi	-	-
tereny kolejowe	-	-
lasy	-	-
grunty zabudowane	10,14	1,81
tereny niezabudowane	-	-
tereny różne(wały ppow.)	-	-
nieużytki	3,3741	0,60

Źródło: dane z UG Stegna

Tujsk podobnie jak sąsiednia miejscowość Rybina ze względu na położenie może stać się doskonałym miejscem wypadowym dla żeglarzy pływających po Zalewie Wiślanym oraz okolicznych rzekach, co wpłynie na rozwój usług zakwaterowania i usług gastronomicznych. Przez Tujsk przechodzi szlak rowerowy na trasie Tujsk-Marzęcino-Chełmek wzdłuż Tugi i Szkarpawy a także szlak rowerowy R64 (Kamienica Elbląska-Rubno-Nowakowo-Kępiny-Marzęcino-Tujsk-Sztutowo-Stutthof-Stegna-NowyDwór Gdański-Marzęcino-Kępiny-Nowakowo-Kamienica Elbląska). Przez miejscowość biegnie także tzw. Nadzalewowa trasa (szlak rowerowy) Komunalnego Związku Gmin Nadzalewowych i administracji Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej.

Spośród obiektów znajdujących się na terenie wsi należy wspomnieć o Świetlicy Wiejskiej, Bibliotece, Ochotniczej Straży Pożarnej, Punkcie Przedszkolnym, Zespole Szkół, Kościele pw. Św. Stanisława, sklepach spożywczych, poza tym w miejscowości funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne.

We wsi ważne miejscem są również Krzyże przydrożne – miejsce kultu. Sołectwo odwiedza duża ilość wycieczek zagranicznych, przeważnie niemieckich, byłych mieszkańców tego terenu, co może także przyczynić się do rozwoju usług noclegowo-żywnieniowych. Tujsk posiada dużo wolnej przestrzeni, która może być wykorzystana w przyszłości pod dalszy rozwój budownictwa mieszkalnego.

3.4. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna jest dobrze rozwinięta.

Na terenie miejscowości funkcjonuje Zespół Szkół w Tujsku, Punkt Przedszkolny, znajduje się także Biblioteka oraz Świetlica Wiejska. Najbliższy ośrodek zdrowia mieści się w pobliskiej miejscowości Rybina. Mieszkańcy Tujska korzystają z usług w oddalonym o 8 km Nowym Dworze Gdańskim oraz Steganie. W miejscowości funkcjonuje także Ochotnicza Straż Pożarna.

3.5. Infrastruktura techniczna

Tujsk nie jest miejscowością skanalizowaną. Ścieki ze wsi są dowożone są wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków mechaniczno-biologicznej Związku Komunalnego „Mierzeja” w Steganie. Miejscowość jest zwodociągowana i obsługiwana przez Centralny Wodociąg Żuławski. W miejscowości nie ma zorganizowanej segregacji śmieci. Powstałe w sołectwie odpady komunalne są transportowane przez Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno-Porządkowych S.A z siedzibą w Nowym Dworze Gdańskim. Głównym operatorem telefonii stacjonarnej jest Telekomunikacja Polska S.A. We wsi istnieje sieć światłowodowa. Mieszkańcy mają dostęp do operatorów niezależnych korzystających z łącz TP. Sołectwo objęte jest również zasięgiem operatorów telefonii komórkowej m.in. T-Mobile, Plus, Orange.

Wieś Tujsk nie posiada sieci ciepłowniczej. Mieszkańcy wsi zaopatrują się w ciepło indywidualnie z własnych kotłowni przydomowych, opalanych głównie drewnem i węglem. Na terenie Tujska brak jest infrastruktury gazowej.

Zasilanie w energię elektryczną odbiorców z Tujska odbywa się liniami nn 0,4 kV, głównie napowietrznymi wyprowadzanymi ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV, które pozostają w gestii Koncernu Energetycznego Energa S.A. – Rejon Energetyczny Malbork.

3.6. Gospodarka, rolnictwo

Na terenie miejscowości zarejestrowanych jest 14 podmiotów gospodarczych. W ich strukturze największy udział przypada na podmioty związane z usługami typu: budowlane oraz z punktami handlowymi.

Tab.3. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

Nazwa	Placówki handlowe i gastronomiczne	Produkcja wyrobów przemysłowych	Produkcja wyrobów spożywczych	Budownictwo	Usługi transportowe	Zakłady produkcyjne - usługowe	Inne (hotele, usługi, itp.)	Ogółem
Tujsk	5	0	0	6	0	0	3	14

Źródło: dane z UG Stegna

W strukturze podmiotów gospodarczych gminy Stegna 0,5% stanowią podmioty zarejestrowane w Tujsku.

W Tujsku istnieją również gospodarstwa rolne, które gospodarują na żyznych glebach (mady) przeważnie III i IV klasy. Użytki rolne we wsi są we władaniu 81 indywidualnych gospodarstw rolnych. Zdecydowanie dominują gospodarstwa małe do 5 hektarów (tab.5). Na tle gminy 4,41% gospodarstw rolnych stanowią gospodarstwa z Tujska. Znajdujące się we wsi gospodarstwa rolne zajmują się uprawą: pszenicy, jęczmienia, rzepaku, ziemniaka, roślin pastewnych, buraka cukrowego, warzyw oraz hodowlą bydła i trzody chlewnej.

Tab.4. Liczba gospodarstw rolnych według powierzchni

Nazwa	do 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 - 20 ha	20 - 50 ha	pow. 50 ha	Razem
Tujsk	59	10	5	5	3	2	81

Źródło: dane z UG Stegna

3.7. Kapitał społeczny i ludzki

Tujsk to miejscowość o stosunkowo dużej aktywności społecznej, szczególnie podtrzymywanej przez Koło Gospodyń Wiejskich, które prawie od 30 lat – funkcjonuje na terenie miejscowości. W sołectwie dużą aktywnością wyróżnia się także Rada Sołecka wraz z Sołtysem. Część mieszkańców sołectwa Tujsk aktywnie uczestniczących w życiu społecznym miejscowości, należy do Ochotniczej Straży Pożarnej. Niewątpliwie najwięcej przedsięwzięć kulturalnych organizuje ww. Koło Gospodyń Wiejskich. Dzięki jego działaniom, cyklicznie organizowane są imprezy takie jak: Andrzejki, bale sylwestrowe, spotkania noworoczne, wigilijne, konkursy kolęd, kursy kulinarne. Członkinie uczestniczą także w imprezach wyjazdowych gdzie prezentują potrawy regionalne atakże wyroby rękodzielnicze, przygotowują wieniec dożynkowy itp. Na przestrzeni lat KGW pielegnowały tradycje, promowały sztukę ludową i wywierały silny wpływ na rozwój wsi.

W 2011r. pojawiła się także nowa inicjatywa-impreza artystyczna w Zespół Szkół w Tujsku włączająca się w ogólnopolską akcję Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Natomiast miejscem z którego na co dzień korzystają dzieci i młodzież jest świetlica wiejska w Tujsku, gdzie po zajęciach szkolnych mogą uczestniczyć w zajęciach plastycznych lub w inny interesujący sposób spędzić czas i rozwijać swoje zainteresowania pod okiem instruktora.

Tab.5. Zestawienie tabelaryczne zasobów miejscowości Tujsk

Rodzaj zasobu	Bra k	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
zasoby przyrodnicze				
- walory krajobrazu			X	
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)			X	
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)			X	
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty		X		
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)			X	
- osobliwości przyrodnicze	X			
- wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy, zbiorniki wodne)				X
- podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
- gleby, kopaliny				X
dziedzictwo kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe			X	
- walory zagospodarowania przestrzennego		X		
- zabytki				X
- zespoły artystyczne	X			
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				X
- święta, odpusty, pielgrzymki	X			
- tradycje, obrzędy, gwara			X	
- legendy, podania i fakty historyczne		X		
- ważne postacie historyczne	X			X
- specyficzne nazwy	X			
obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową				X
- działki pod domy letniskowe	X			
- działki pod zakłady usługowe i przemysł			X	
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe	X			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)		X		
- place i miejsca publicznych spotkań			X	
- miejsca sportu i rekreacji				X
gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)	X			
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X			
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			

infrastruktura społeczna				
- placówki opieki społecznej	X			
- placówka opieki zdrowotnej	X			
- szkoły				X
- Dom Kultury	X			
infrastruktura techniczna				
- zasilanie w energię elektryczną				X
- zasilanie w wodę				X
- kanalizacja	X			
- telekomunikacja				X
- gospodarka odpadami			X	
- gaz	X			
kapitał społeczny i ludzki				
- OSP				X
- KGW				X
- Rada Sołecka				X
- przyjezdni stali i sezonowi				X
- Stowarzyszenia	X			

4. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON SOŁECTWA TUJSK

Na podstawie analizy zasobów postanowiono również w przypadku Sołectwa Tujsk posłużyć się bardzo wygodnym narzędziem planistycznym, jakim jest analiza SWOT. Jest to analiza mająca na celu przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów oraz ustalenie słabych i mocnych stron miejscowości oraz najbliższego otoczenia społeczno - gospodarczego, infrastrukturalnego i przyrodniczego, które przekłada się bezpośrednio na szanse i zagrożenia wsi w okresie perspektywnym.

Praca nad analizą SWOT Tujska w zakresie rozwoju społeczno - gospodarczego związanego z przeprowadzeniem diagnozy sytuacji wsi, pozwoliły na uzyskanie opinii, spostrzeżeń, wniosków i uwag odnośnie stanu wyjściowego. Zdobyta wiedza umożliwiła przeprowadzenie dyskusji na temat wewnętrznych atutów, możliwości i pozytywnych cech wsi umożliwiających podejmowanie skutecznych działań służących rozwojowi społeczno - gospodarczemu.

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY

1. atrakcyjne położenie w bliskiej odległości od morza
2. dobre połączenia komunikacyjne
3. atrakcyjne środowisko naturalne oraz walory przyrodniczo – krajobrazowe
4. możliwość rozwoju turystyki wodnej
5. wysoki stopień zwodociągowania
6. dobrze rozwinięta sieć elektro-energetyczna i telefoniczna
7. miejsce spotkań mieszkańców świetlica
8. punkty handlowe
9. przestrzeń pod budownictwo mieszkaniowo - rekreacyjno – usługowe
10. aktywna część społeczności wsi
11. silna pozycja Koła Gospodyń Wiejskich

SLABE STRONY

1. brak chodnika wzdłuż drogi wiejskiej
2. strukturalne bezrobocie
3. niedostateczny rozwój infrastruktury rekreacyjnej
4. brak podmiotów oferujących miejsca pracy
5. zbyt małe nakłady na organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
6. niebezpieczeństwo na skrzyżowaniu dróg Zespół Szkół w Tujsku
7. brak kanalizacji,
8. brak koszy na śmieci, brak segregacji odpadów
9. zniszczona nawierzchnia drogi równoległej do wewnętrznej asfaltowej
10. nieudrożnione rowy melioracyjne szczególnie rów znajdujący się wzdłuż drogi 502
11. brak uporządkowania starorzecza
12. zbyt mała integracja mieszkańców, brak zaangażowania się w życie wsi
13. brak boiska wielofunkcyjnego

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

SZANSE

1. Zwiększona integracja, aktywizacja
2. możliwość uzyskania środków z funduszy Unii Europejskiej
3. sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich ze strony rządu i władz wojewódzkich
4. wzrost wykorzystania Funduszy Europejskich, fundusze z PUP
5. realizacja planu odnowy miejscowości
6. rozwój turystyki żeglarskiej
7. napływ kapitału zewnętrznego
8. wykorzystanie dobrego stanu środowiska naturalnego do rozwoju turystyki i agroturystyki
9. udrożnienie Tugi oraz budowa przystani wraz z infrastrukturą żeglarską
10. rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich i drobnej wytwórczości
11. nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami
12. rozwój społeczeństwa informacyjnego

ZAGROŻENIA

1. bezrobocie w regionie
2. niedostateczne wykorzystanie funduszy europejskich
3. bogatsza i konkurencyjna oferta turystyczna sąsiednich regionów
4. zanieczyszczenie środowiska
5. postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa i bieda
6. niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają środki UE
7. migracja ludzi młodych do miast i zagranicę
8. postępujący brak integracji mieszkańców Tujska

5. OPIS PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ

Plan Odnowy Miejscowości Tujsk zakłada realizację wielu działań ze sfer społeczno - kulturalnego i gospodarczego życia mieszkańców. Celem planowanych inwestycji jest przede wszystkim poprawa estetyki oraz stanu bezpieczeństwa. Poniżej przedstawiony został wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w latach 2012-2019. Jest to lista otwarta, która w trakcie okresu programowania może być modyfikowana i uzupełniana. Do realizacji w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich kwalifikować się będą zadania, dla których wartość dofinansowania nie będzie niższa niż 25 000 złotych. Możliwym jednak będzie łączenie inwestycji w ramach jednego projektu przedkładanego do w/w programu. Opis planowanych przedsięwzięć dla Sołectwa Tujsk na lata 2012-2019 wygląda następująco:

1. Wymiana elementów i remont zewnętrzny budynku świetlicy w Tujsku wraz z zagospodarowaniem terenu przylegającego poprzez ułożenie nawierzchni z kostki brukowej, instalację elementów małej architektury, nasadzenia krzewów ozdobnych,

CEL: Wzrost integracji mieszkańców, poprawa infrastruktury oraz estetyzacji miejscowości

Jednym z kluczowych zadań w miejscowości Tujsk jest remont świetlicy wiejskiej oraz uporządkowanie placu wokół niej. Planowane przedsięwzięcie polega na wymianie elementów dachu, elewacji zewnętrznej wraz z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu-polożenie kostki brukowej wraz z elementami małej architektury, obsadzeniem terenu krzewami ozdobnymi.

2. Remont drogi 100/3

CEL: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz infrastruktury drogowej

Realizacja inwestycji przewiduje gruntowną poprawę stanu technicznego istniejącej drogi gminnej znajdujących się na terenie miejscowości. Zadanie będzie polegało na utwardzeniu drogi - gruzem z domieszką utwardzacza. Ponadto przewiduje się wykonanie oznakowania ulic. Istniejący układ drogowy wsi nie zapewnia bezpieczeństwa oraz właściwej obsługi ruchu, w tym dojazdu do domostw.

3. Budowa chodnika wewnątrz miejscowości

CEL: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz infrastruktury drogowej

Realizacja inwestycji obejmuje budowę ciągu pieszego wzdłuż drogi wewnętrznej. Z uwagi na zabudowę mieszkaniową Tujska w znacznym stopniu istnieje realna potrzeba budowy chodnika wzdłuż drogi 148

4. Budowa kanalizacji sanitarnej

CEL: Wzrost jakości i warunków życia na obszarze Gminy Stegna

Tujsk nie jest miejscowością skanalizowaną. Ścieki w większości odprowadzane są do indywidualnych zbiorników bezodpływowych (szamb), opróżnianych okresowo i następnie dowożone do oczyszczalni ścieków. W zakres planowanych robót będzie budowa: przepompowni, przykanalików, przyłączy, sieci kanalizacyjnej, rurociągów tłocznych, studzienek. Powstała sieć kanalizacyjna zostanie podłączona do głównego rurociągu odprowadzającego ścieki do oczyszczalni w Steganie. Realizacja przedsięwzięcia

przyczyni się do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, znacząco wpłynie na ochronę środowiska naturalnego oraz wzrost jakości życia na obszarze Gminy Stegna

5. Organizacja czasu wolnego mieszkańców wsi

CEL: Wzrost zaangażowania w sprawy społeczne oraz integracji mieszkańców Tujska

Z uwagi na zbyt małą integrację mieszkańców Tujska, planuje się poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców poprzez: organizację wspólnych imprez, szkoleń, kursów itp. oraz zaangażowanie w działania jak największej grupy osób z różnych grup wiekowych. Większość spotkań odbędzie się w budynku świetlicy wiejskiej.

6. Uporządkowanie, oczyszczenie, regulacja starorzecza

CEL: uporządkowanie gospodarki wodnej, wzrost ochrony środowiska

Uporządkowanie starorzecza, szczególnie jego oczyszczenie i regulacja wpłyną na poprawę środowiska naturalnego. Inwestycja będzie polegała na umocnieniu brzegów, pogłębieniu dna

UZASADNIENIE REALIZACJI ZADAŃ

Realizacja zamierzonych zadań przyczyni się do rozwoju kultury w miejscowości Tujsk podniesienia standardów życia i przyciągnie nowych mieszkańców. Rozwój infrastruktury technicznej ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnej gospodarki i zaspokajania potrzeb społecznych mieszkańców.

1. Wymiana elementów i remont zewnętrzny budynku świetlicy w Tujsku wraz z zagospodarowaniem terenu przylegającego poprzez ułożenie nawierzchni z kostki brukowej, instalację elementów małej architektury, nasadzenia krzewów ozdobnych,

Remont budynku przyczyni się do zmniejszenia kosztów ogrzewania i zużycia energii elektrycznej, zapobiegnie także postępującemu niszczeniu obiektu. Odremontowany obiekt wraz z zagospodarowaniem otaczającego terenu w zieleń oraz elementy małej architektury poprawi estetyczny wizerunek miejscowości. Poprawi się także komfort pracy pracowników oraz uczestników zajęć.

2. Budowa i remont ulic

Realizacja inwestycji korzystnie wpłynie na poprawę wizerunku miejscowości oraz bezpieczeństwo mieszkańców poruszających się wewnętrznymi drogami. Zadanie wpłynie na poprawę standardu życia mieszkańców. Konsekwencją wdrożenia projektu będzie poprawa ruchu kołowego i funkcjonalności ruchu pieszego, a także polepszenie estetyki przestrzeni.

3. Budowa chodnika wewnątrz miejscowości

Wpłynie na bezpieczeństwo mieszkańców oraz wpłynie na wzrost estetyzacji miejscowości

4. Budowa kanalizacji sanitarnej

Ze względu na ochronę środowiska naturalnego, zapewnienie wzrost jakości życia mieszkańców Gminy Stegna jak i stopniowe uporządkowanie gospodarki ściekowo-wodnej niezbędna jest budowa kanalizacji wodnej w sołectwie Tujsk.

5. Organizacja czasu wolnego mieszkańców wsi

Głównym zamierzeniem jest integracja społeczna oraz zacieśnianie więzi międzysąsiedzkich. Ponadto realizacja tego zadania ma przyczynić się podniesienie świadomości walorów życia na wsi, wykorzystania świetlicy wiejskiej oraz pobudzenie mieszkańców do działań w sprawach ważnych dla wsi, jak i gminy.

6. Uporządkowanie, oczyszczenie, regulacja starorzecza

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego oraz regulacji stosunków wodnych.

KOSZTY REALIZACJI ZADAŃ

LP.	TYTUŁ ZADANIA	FORMA PRAWNA WŁASNOŚĆ	SZACUNKOWY KOSZT	ŹRÓDŁA FINASOWANIA
1.	Wymiana elementów i remont zewnętrzny budynku świetlicy w Tujsku wraz z zagospodarowaniem terenu przylegającego poprzez ułożenie nawierzchni z kostki brukowej, instalację elementów małej architektury, nasadzenia krzewów ozdobnych,	Gmina Stegna	500 000,00zł	Budżet gminy
2.	Budowa i remont ulic	Gmina Stegna	150 000,00zł	PROW 2007-2013 Budżet gminy
3.	Budowa chodnika .	Gmina Stegna	250 000,00zł	PROW 2007-2013 Budżet gminy
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej	Gmina Stegna	2 000 000,00zł	PROW 2007-2013 Budżet gminy
5.	Organizacja czasu wolnego mieszkańców wsi	-	30 000,00 zł	Budżet gminy, mieszkańcy, partnerzy i sponsorzy, Program Leader
6.	Uporządkowanie, oczyszczenie, regulacja starorzecza	Gmina Stegna	500 000,00zł	Budżet Gminy
RAZEM			3 430 000,00zł	-

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

TYTUŁ ZADANIA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Wymiana elementów i remont zewnętrzny budynku świetlicy w Tujsku wraz z zagospodarowaniem terenu przylegającego poprzez ułożenie nawierzchni z kostki brukowej, instalację elementów małej architektury, nasadzenia krzewów ozdobnych,			–					
Budowa i remont ulic			–					
Budowa chodnika			–					
Budowa kanalizacji sanitarnej					–			
Organizacja czasu wolnego mieszkańców wsi	–	–	–	–	–	–	–	–
Uporządkowanie, oczyszczenie, regulacja starorzecza						–		

6. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH, ZE WZGLĘDU NA POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE

W sołectwie Tujsk szczególnym obszarem sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie funkcjonalno-przestrzenne jest Świetlica Wiejska wraz z terenem ją otaczającym. Większość imprez organizuje Koło Gospodyń Wiejskich np. Andrzejki, bale sylwestrowe, spotkania noworoczne, wigilijne, konkursy kołęd, kursy kulinarne. Przy obiekcie znajduje się także plac zabaw dla dzieci. W budynku mieści się także Biblioteka z zasobów której, chętnie korzystają mieszkańcy Tujska i okolic.

Udział w spotkaniach, imprezach, szkoleniach przyczynia się do nawiązywania nowych kontaktów i utrwalania istniejących. Przyczynia się do większej integracji, stymuluje aktywność mieszkańców, którzy w grupie wykazują o wiele więcej inicjatywy do działań społecznych.

Fot.3. Budynek świetlicy wiejskiej w Tujsku

Źródło: UG Stegna

Fot.4. Plac zabaw znajdujący się za budynkiem świetlicy wiejskiej

Źródło: UG Stegna

7. WDROŻENIE I MONITOROWANIE PLANU

Wdrożenie *Planu Odnowy Miejscowości* rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Zebrania Wiejskiego w Tujsku a następnie Rady Gminy Stegna. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie Wójt Gminy Stegna. W celu sprawnego wdrażania *Planu Odnowy Miejscowości* zostanie powołany Zespół odpowiedzialny za zarządzanie i koordynację Planem oraz wdrażanie poszczególnych zadań inwestycyjnych, zwany dalej Zespołem Zarządzającym i Koordynującym Plan.

W skład Zespołu Zarządzającego i Koordynującego Plan wejdą:

Wójt Gminy Stegna,

Pracownicy Urzędu Gminy Stegna ds. pozyskiwania środków zewnętrznych, inwestycji,

Radny gminy Stegna reprezentujący miejscowość Tujsk,

Sołtys sołectwa Tujsk,

Zakres zadań Zespołu obejmuje w szczególności:

ustalenie zasad i kryteriów realizacji Planu,

zapewnienie zgodności realizacji Planu z dokumentami programowymi wyższego rzędu,

zapewnienie zgodności realizacji Planu z prawem powszechnie obowiązującym, w tym w szczególności z Prawem zamówień publicznych oraz przepisami szczególnymi mającymi zastosowanie przy realizacji poszczególnych zadań Planu,

inicjowanie ewentualnych zmian Planu,

opracowanie wskaźników realizacji Planu,

zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,

zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,

przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Planu, zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,

dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu,

zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,

opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,

bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania.

Do realizacji swoich obowiązków Zespół może korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

Natomiast monitorowanie każdego przedsięwzięcia - czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania polegać będzie na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty.

W monitorowaniu bierze udział Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan zaangażowany we *wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Tujsk*. Wnioski Zespołu z oceny *Planu* będą przedstawiane bezpośrednio na poszczególnych posiedzeniach rady gminy, i rady sołectkiej i zebrania wiejskiego.

Ocena będzie dokonywana w następujących terminach: po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań przewidzianych w *Planie* oraz corocznie. W miarę potrzeby proponowane będą nowe zadania, wynikające z rodzących się potrzeb możliwości. Propozycje nowych zadań będą mogły być zgłaszane przez Zespół Zarządzający i Koordynujący Plan, radę sołectką, wójta, bądź radnych. Zmiany będą dokonywane w tym samym trybie, co zatwierdzenie pierwotnej wersji *Planu Odnowy Miejscowości*.

Literatura

1. Audyt zasobów dziedzictwa kulturowego powiatu nowodworskiego – Tom V Gmina Stegna r.
2. Audyt turystyczny powiatu nowodworskiego, Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gd., Nowy Dwór Gd 2005
3. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Stegna na lata 2007 -2020
4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stegna
5. www.natura2000.mos.gov.pl

Uzasadnienie

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem niezbędnym do aplikowania o środki z Programu Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z działania "Odnowa i Rozwój Wsi". Plan odnowy miejscowości powinien zawierać m.in.: charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służących odnowie miejscowości oraz ocenę mocnych i słabych stron miejscowości, a także opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej siedmiu lat

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Gminy Stegna

z dnia

Załącznik 1.doc

Plan Odnowy Tujsk